

Te voet

Rondje door de
Eilandspolder

13

Vietnam

Op de brommer
door Hanoi

14

reizen

Dwalen tussen de tempels

Ronddwalen door doodstille antieke ruïnes: buiten geheide hits als Milete en Ephese heeft West-Turkije archeologie-liefhebbers veel te bieden.

tekst JOOST VERMEULEN, foto's RÉNIE VAN DER PUTTE

Tussen de enorme rotsblokken hangt de zoete geur van thijm. Een hagedis, die zich koesterde in de zon, schiet schichtig weg tussen de stenen. In de honderden jaren oude olijfbomen zingen duizenden krekels. De azuren zee ligt roerloos in de diepte. In de verte de contouren van een vissersschip.

Niets beweegt verder. We klimmen op een van de schijnbaar doelloos rondgestrooide blokken: één bij één meter, ooit met veel precisie uit de rotsen gehakt. We tellen de stukken: tien, veertien, twintig, een enorme rij. Het lijkt een muur. Even verderop: zes rijen op elkaar, hier stond ooit een imposant gebouw. Iets beneden ons de resten van een zuil. Een sokkel ligt halfoverwoerd in de schaduw van een notenboom. Nog meer zuilenresten. En dan: inscripties. 'Gegroet' staat in Oudgrieks op een sokkel. Een lange inscriptie lijkt te vertellen over een keizer.

Ooit was Notion - we dwalen al uren rond tussen de oude stadsresten - een belangrijke havenstad aan de westkust van Klein-Azië.

Werd, zo weten we van antieke auteurs, in de zesde eeuw voor onze jaartelling gesticht door Griekse kolonisten uit Boeotië. Vanwege haar haven speelde de stad ruim een eeuw later een belangrijke rol in de oorlog tussen Athene en Sparta. Drie keer werd ze daarna ingenomen, steeds krabbelde Notion weer op. De enorme muren werden afge-

'Gegroet' staat in Oudgrieks op de sokkel van een beeld

broken en weer opgebouwd. Verwoeste tempels herrezen en het theater werd vergroot en aangepast.

Toen in de eerste eeuw van onze jaartelling de Romeinen heel Klein-Azië aan hun enorme rijk hadden toegevoegd, werd ook Notion een Romeinse stad, met badhuizen, agora's en nieuwe aan de Romeinse

goden gewijde tempels. Een serie desastreuze aardbevingen, het veranden van de haven en de invallen van stammen uit het oosten maakten dat de stad aan het einde van de zevende eeuw volledig was verlaten. Notion werd een ruïne.

Zoals deze prachtige plek met zijn tempels, stadsmuren, restanten van een badhuis, een raadszaal en een theater zijn er in het westen van Turkije vele tientallen.

Slechts enkele, zoals Ephese, Bergama (het oude Pergamon) en Milete, zijn uitgegroeid tot internationale toeristische attracties. Daar zijn de tempels gerestaureerd, staan overal borden met uitleg in drie, vier talen. En je kunt er, als je dat wilt, een gids huren die de geschiedenis op zijn duimpje kent. Er zijn natuurlijk ook souvenirstalletjes, theehuizen en restaurants.

In Notion, Nyssa, Teos of Magnesia ad Meandros, om er maar een paar te noemen, is dat er allemaal niet bij. Hoewel er vaak wel wat is opgegraven en op een enkele plek zelfs restauraties zijn uitgevoerd, liggen deze ruïnes er voor het grootste deel nog bij zoals ze ooit zijn

achtergelaten. Je moet je vaak een weg banen tussen de struiken en soms raak je, letterlijk, het spoor bijster tussen de Griekse, Romeinse en Byzantijnse overblijfselen.

Daar staat tegenover dat je er ongestoord kunt rondwalen, zelf je gedachten kunt laten gaan over hoe het hier ooit is toegegaan, je verbazen over vergane glorie, genieten van waanzinnige vergezichten of gewoon uren in de schaduw op een steen zitten mijmeren.

Hoewel het openbaar vervoer in Turkije zeer goed is - elk dorp, hoe klein ook, wordt bediend door op zijn minst een minibus of *dolmus* (gezamenlijke taxi) - is het als je de minder bekende resten van de westkust wilt bezoeken, het handigst gebruik te maken van eigen vervoer. Dan kun je, zonder dat je zorgen hoeft te maken of je de laatste minibus nog haalt, de zon zien ondergaan tussen de dennenbomen op de site van het antieke Colofon (Kolophon), of besluiten om toch in het wonderschone, onbedorven dorp Birgi een overnachtingsplaats te zoeken.

ADVERTENTIE

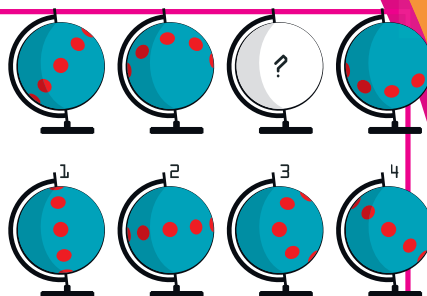
ReisRadar PrijzenPuzzel

Meedoen?

Los de puzzel op en geef uw eindoplossing aan ons door! Dit kan op verschillende manieren: via 0909-5010615 (0,35 cent per gesprek). Toets eerst uw nummer in en spreek daarna de oplossing van de puzzel in. Of sms ACTIEREISRADAR en uw antwoord (1, 2, 3 of 4) naar 2002. Voorbeeld: ACTIEREISRADAR3. U ontvangt dan een ontvangstbevestiging (0,35 cent per bericht). U kunt uw oplossing ook op een briefkaart naar ReisRadar sturen, prijspuzzel nr.4, Postbus 26, 7300 HB Apeldoorn of ga naar www.reisradar.nl/puzzel en geef hier uw oplossing door. De oplossing moet voor 31 oktober a.s. bij ons binnen zijn. Winnaars krijgen automatisch bericht.

Voor de spelvoorwaarden zie www.reisradar.nl/spelvoorwaarden

Welke wereldbol (1-4) ontbreekt er op de plaats van het vraagteken als je weet dat hij telkens een kwartslag rond zijn as draait?

REISRADAR
ZEKERR OP VAKANTIE

ReisRadar is een initiatief van Wegener NieuwsMedia, hieronder vallen de dagbladen: BN/DeStem | Brabants Dagblad | Eindhovens Dagblad | De Gelderlander | PZC | de Stentor | De Twentsche Courant Tubantia.

Voor 7 winnaars arrangement Bussloot voor twee personen t.w.v. € 178,-

Thermen Bussloot, een bijzonder en exclusief sauna-, beauty- en spa-resort dat kwaliteit en luxe uitstraalt. Een droom waarin liefdevolle aandacht, respect, comfort en ontspanning centraal staan. Dit gevoel willen wij graag samen met onze medewerkers aan u overdragen, zodat het voor een ieder tijdloos genieten is. U bent van harte welkom!

Op basis van beschikbaarheid te boeken t/m 31 augustus 2009. Reserveren noodzakelijk!

Kiest u voor een lunch, dan zijn de behandelingen tussen 10.00 - 18.00 uur
Kiest u voor een diner, dan zijn de behandelingen tussen 12.00 - 22.00 uur

Voor meer informatie: tel. 055 - 3682640 of www.thermenbussloot.nl